

NOWINY SPOŁECZNO-LEKARSKIE

ORGAN ZWIĄZKU LEKARZY PAŃSTWA POLSKIEGO

POŚWIĘCONY SPRAWOM ZAWODU LEKARSKIEGO, SZPITALNICTWA, MEDYCYNY SPOŁECZNEJ,
SĄDOWEJ, USTAWODAWSTWA I ADMINISTRACJI SANITARNEJ ORAZ WYCHOWANIA FIZYCZNEGO

WYCHODZI 1 i 15 KAŻDEGO MIESIĄCA

REDAKTOR NACZELNY I ODPOWIEDZIALNY DR STANISŁAW GADEK

MARJA SKŁODOWSKA CURIE

urodzona w Warszawie dnia 7 listopada 1867 roku
odkryła polon i rad 1898 roku
zmarła w Sancellemoz dnia 4 lipca 1934 roku

*Mojem najgorętszym życzeniem jest powstanie
Instytutu Radowego w Warszawie.
Marja Skłodowska Curie*

Dnia 4 lipca 1934 zmarła Marja Skłodowska - Curie.

Jeżeli cały świat nauki oplakuje ją, o której znakomity uczyony angielski Sir William Bragg w wspomnieniu pośmiertnym powiedział, że „stała się Ona w przeciągu ostatnich czterdziestu lat imponującą postacią w świecie nauki“, że „świat cały winien jej wdzięczność i uznanie za dzieło którego dokonała“, że „nazwisko Jej stało się bliskiem każdemu, ktokolwiek interesował się postępem nauki i stosowaniem jej do nowych metod leczenia“ i że „dzięki niej powstały podwaliny nauki o promieniotwórczości, największej zdobyczy i chluby nauki współczesnej“ to jakżeż oplakiwać musimy ją my Polacy.

Ze śmiercią Marji Skłodowskiej - Curie zeszła do grobu nie tylko jedna z największych Polek ale kobieta, która wspięła się na tak zawrotne wyżyny, na jakie mogli się wspiąć tylko najwięksi uczeni całego świata.

Od czasów Mikołaja Kopernika po raz pierwszy z nazwiskiem polskim połączone jest odkrycie w nauce, które samo dla siebie stanowi epokę.

Bo jak Mikołaj Kopernik uporządkował nasze pojęcie o wszechświecie—macrokosmie tak odkrycie Marji Skłodowskiej - Curie pozwoliło nam zrozumieć i uporządkować pojęcia nasze o mikrokosmie - atomie, o materji i energii. — Jak lawina mnożące się prace odkrywczycze, w których Zmarła do ostatnich niemal chwil brała udział, już to bezpośrednio już to współpracując ze swą córką i następczynią panią Joliot-Curie, pozwalają nam coraz głębiej wejrzeć w tajniki przyrody, pozwalają nam myśleć o spełnieniu odwiecznych marzeń ludzkości o twórczym panowaniu nad przyrodą. Zamyśły mędrców średniowiecza zaczynają się w pracach angielskich a ostatnio włoskich uczonych oblekać w szaty rzeczywistości; próbujemy poprawiać przyrodę — „novare naturam“ — jak mówił o Dedalu Ovidius.

Nieogarnione do dziś jeszcze horyzonty zaczynają się wylaniać z każdym nowym odkryciem; zmieniają się nasze dotychczasowe „wierzenia“ naukowe, rozpada się cała nauka dotychczasowa robiąc miejsce nowym ideom, nowym pomysłom, których śmiałość, niemal zuchwalstwo, przewyższa legendę o Prometeuszu.

* * *

Marja Skłodowska - Curie, jeden z kierowniczych umysłów całego świata naukowego, chluba nauki francuskiej, obdarzona najwyższymi godnościami naukowymi, pierwsza kobieta - profesor Sorbony paryskiej, odznaczona dwukrotnie najwyższym odznaczeniem naukowym nagrodą Nobla, czuła się zawsze Polką.

Pierwsze odkryte ciało promieniotwórcze nazwała Polonem.

Swą pracą na obczyźnie rozślawiając imię Polski równocześnie myślała o potrzebach naukowych swej ojczyzny a zwłaszcza rodzinnego miasta.

Mojem najgorętszym życzeniem jest powstanie Instytutu Radowego w Warszawie.

I życzenie Jej nie pozostało tylko życzeniem, bo poparła go hojnym darem 1 grama radu.

I niema dość wysokich odznaczeń w naszej Ojczyźnie, aby wielkości tej Wielkiej Córki Ojczyzny odpowiadały.

Bo Marja Skłodowska - Curie zasłużyła się przez swą pracę naukową zmartwychwstającej Ojczyźnie jak nie wielu tylko z Polaków.

* * *

Dla nas lekarzy polskich pozostawiła swój testament zapisany w Instytucie Radowym. — Ten okruch jej wielkich odkryć jakim jest działanie ciał promieniotwórczych w wielu chorobach, między nimi i w raku, wiąże nas lekarzy z Jej działalnością naukową mocniej, niż kogokolwiek innego. Naczelny dziś problem biologji lekarskiej — leczenie nowotworów — związany jest na dziś nierozdzielnie z ciałami promieniotwórczymi. I to jest tytuł specjalny, który każe nam pochylić czoła przez Jej genjuszem, i nie pozwoli zatrzeć Jej imienia w naszych sercach i w naszej pamięci.